

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА

Незалежна асоціація банків України

Національний банк України

Комітет з питань оподаткування та обліку

Головному бухгалтеру -
Директору Департаменту
бухгалтерського обліку
Лукашевичу Б.В.

Вих. № 3696-22/12
від 22.12.16 р.

Шановний Богдане Володимировичу!

Користуючись нагодою, засвідчуємо Вам свою повагу та бажаємо успіхів у Вашій діяльності.

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ), на Ваш лист Вих. №60-0005/101053 від 13.12.2016 року «Про внесення змін до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України» відповідно до п.13 розділу 1 «Положення про передавання запасів готівки на зберігання до уповноважених банків», затвердженого постановою Правління Національного банку України (далі – НБУ) від 07.12.2016 року №408 (надалі – Положення № 408) повідомляє наступне.

НАБУ провела системне опитування банків-членів щодо надання зауважень та пропозицій до проекту зазначеної Постанови, консолідація яких викладена в Додатку до даного листа.

Наразі у Положенні №408 не дуже чітко прописаний статус наданого забезпечення щодо запасів готівки НБУ, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку, яке планується обліковувати на рахунках 9530 П, хоча таке саме забезпечення, надане за угодами репо або угодами з підтримки ліквідності є заставою цінних паперів - державні облігації України, що оформлюється як надана застава за рахунками 9510 П з оформленням обтяжень у Державному реєстрі обтяжень рухомого майна та вносить до Державного реєстру обтяжень рухомого майна відомості про обтяження/припинення обтяження державних облігацій України. Неузгодженим залишається питання статусу цього забезпечення відповідно до пункт 2 частини п'ятої статті 36 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», розкриття інформації про це забезпечення у фінансовій звітності.

Також неузгоджений порядок відображення в бухгалтерському обліку на позабалансовому рахунку цього забезпечення за справедливою вартістю на звітні дати або у разі зміни справедливої вартості, особливо враховуючи, що у п. 9 розділу 1 та у п. 5 Договору про зберігання запасів готівки НБУ наведеному у Додатку 1 до Положення № 408 про це прямо зазначено: «5. Державні облігації України, що надані для забезпечення зобов'язань за цим Договором, оцінюються за справедливою вартістю, порядок визначення якої встановлюється Замовником¹, а також урахується можлива зміна їх справедливої вартості із застосуванням коригуючи коефіцієнтів».

¹ Замовником за договором є Національний банк України.

У п. 20 розділу III Положення № 408 зазначено: «20. Державні облигації України мають перебувати у власності уповноваженого банку та не бути обтяженими будь-якими іншими зобов'язаннями». Чи означає це, що на період дії угоди з НБУ є заборона надати у заставу та наступну заставу третій стороні?

Враховуючи, що на один і той саме актив - державні облигації України - не може бути різної справедливої вартості для обліку на позабалансових рахунках та на балансових рахунках 14 розділу Плану рахунків, то і для обліку за рахунками 14 розділу використовується справедлива вартість визначена відповідно до п. 9² розділу I Положення № 408?

Неясним є і порядок внесення/зняття обтяжень НБУ до Державного реєстру обтяжень рухомого майна, а саме шляхом внесення відомостей про обтяження/припинення обтяження державних облигацій України відповідно до п. 10 ч.1 Положення №408, а також інформування банків, що обтяження зняте НБУ у Державному реєстрі, і банк може укласти правочини щодо державних облигацій України.

Враховуючи, що передавання запасів готівки на зберігання до уповноважених банків, забезпечення за цією операцією є новим видом діяльності/операцій для банків, та порядок бухгалтерського обліку за справедливою вартістю, порядок визначення якої встановлюється Національним банком, не є типовим та облік не визначено у Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами та фінансовими інвестиціями в банках України, затвердженої постановою Правління НБУ від 22 червня 2015 року № 400 (із змінами), та у Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України, затвердженій постановою Правління НБУ від 20 жовтня 2004 року № 495 (із змінами), просимо надати методологічні роз'яснення на банки України щодо бухгалтерського обліку таких операцій.

Окремо просимо надати роз'яснення щодо необхідності реєстрації нового виду діяльності/нового виду операцій відповідно до глави 5 розділу III Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів, затвердженого Постановою Правління НБУ від 08.09.2011 року № 306 (із змінами).

Сподіваємось на врахування позиції банківської спільноти та плідну подальшу співпрацю.

Додаток: Проект Постанови «Зміни до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України» (5арк.)

З повагою
Виконавчий директор

О.А. Коробкова

*Вик. Маркуця С.
(044) 300 10 15*

² 9. Національний банк для забезпечення зобов'язань за договором про зберігання приймає від уповноваженого банку визначені ним облигації внутрішньої державної позики України (далі - державні облигації України) за справедливою вартістю, порядок визначення якої встановлюється Національним банком, а також ураховує можливу зміну справедливої вартості наданих державних облигацій України із застосуванням коригуючих коефіцієнтів і здійснює блокування/розблокування їх.

Проект Постанови «Зміни до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України»					
Запропонована НБУ редакція положення (норми) нормативно-правового акту		Пропозиція банків щодо редакції положення (норми) нормативно-правового акту		Коментарі банків щодо редакції положення (норми) нормативно-правового акту	
Рахунок/ Характер истика	Назва рахунку	Рахунок/ Характери стика	Пропозиція щодо нової редакції		
Зміни до Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України					
група 953	1. У класі 9 “Позабалансові рахунки”: 1) доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” новою групою рахунків такого змісту: 953 Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку 9530 П Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які	група 951	1. У класі 9 “Позабалансові рахунки”: 1) доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” новою групою рахунків та новим балансовим рахунком такого змісту: А замінити на: 1) доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” групу 951 «Надана застава» новим балансовим рахунком такого змісту: 9511 П Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в	Пропонуємо розглянути можливість не вводити нову групу рахунків 953, яка буде містити лише один балансовий рахунок 9530П, а відкрити новий рахунок 9511 П в існуючій групі рахунків 951 Плану рахунків, враховуючи, що за своєю економічною суттю та реєстрацією, обтяженням в усіх суттєвих аспектах цей вид забезпечення відповідає вимогам щодо надання банком застави активів у вигляді Державних облігацій України, який наразі відображається за рахунками 9510 П. Для представлення у фінансовій звітності використання рахунку 9511П також більш зрозуміле з точки зору розкриття інформації у примітці «Фінансові активи, що	

	знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку”;		уповноваженому банку”;	обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток» та у примітці «Потенційні зобов’язання банку» у таблиці 4 Активи надані в заставу без припинення визнання (примітки 7 та 44 відповідно до Методичних рекомендацій щодо порядку складання приміток до фінансової звітності банків України, схвалених постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2015 року № 965).
група 981 9817 А	2) доповнити групу рахунків 981 “Інші цінності і документи” розділу 98 “Облік інших цінностей та документів” новим рахунком такого змісту: “9817 А Запаси готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку”.		Без зауважень	
Зміни до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України				
група 953	1. У класі 9 “Позабалансові рахунки”: 1) доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” новою групою рахунків такого	група 953	Якщо пропозиція щодо введення рахунку 9511П замість 9530 П є неприйнятною з точки зору Національного банку України пропонуємо наступну редакцію відповідно до Положення №408 (звертаємо увагу, що спочатку потрібно вказати, як це робилось	

9530 П	змісту: “953 Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку 9530 П Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку” <i>Призначення рахунку:</i> облік вартості наданого забезпечення щодо запасів готівки, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку. <i>За кредитом</i> рахунку проводяться суми наданого забезпечення за запасами готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку; <i>За дебетом</i> рахунку проводяться суми списання наданого забезпечення за запасами готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку”;	9530 П	раніше в Інструкції <i>За дебетом</i> рахунку..., а потім <i>За кредитом</i> рахунку...): 1. У класі 9 “Позабалансові рахунки”: 1) доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” новою групою рахунків та новим балансовим рахунком такого змісту і призначення: “953 Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку 9530 П Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку” <i>Призначення рахунку:</i> облік вартості наданого забезпечення щодо запасів готівки, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку. <i>За дебетом</i> рахунку проводяться повернення, зменшення, звернення стягнення або списання суми наданого забезпечення за запасами готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку”; <i>За кредитом</i> рахунку проводяться

		<i>оприбуткування та збільшення</i> суми наданого забезпечення за справедливою вартістю за запасами готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку; Альтернативна редакція: 1. У класі 9 “Позабалансові рахунки”: 1) доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” доповнити розділ 95 “Інші зобов’язання і вимоги” групу 951 «Надана застава» новим балансовим рахунком новим балансовим рахунком такого змісту і призначення: 9511 П Надане забезпечення щодо запасів готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку” <i>Призначення рахунку:</i> облік вартості наданого забезпечення щодо запасів готівки, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку. <i>За дебетом</i> рахунку проводяться повернення, зменшення, звернення	

			стягнення або списання суми наданого забезпечення за запасами готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку”; <i>За кредитом</i> рахунку проводяться оприбуткування та збільшення суми наданого забезпечення за справедливою вартістю за запасами готівки Національного банку України, які знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку;	
група 981 9817 А	2) доповнити групу рахунків 981 “Інші цінності і документи” розділу 98 “Облік інших цінностей та документів” новим рахунком такого змісту: “9817 А Запаси готівки Національного банку України, що знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку <i>Призначення рахунку:</i> облік запасів готівки Національного банку України, що знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку <i>За дебетом</i> рахунку	група 981 9817 А	Пропонуємо викласти у наступній редакції: 2) доповнити групу рахунків 981 “Інші цінності і документи” розділу 98 “Облік інших цінностей та документів” новим рахунком такого змісту: “9817 А Запаси готівки Національного банку України, що знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку <i>Призначення рахунку:</i> облік запасів готівки Національного банку України, що знаходяться на зберіганні в уповноваженому банку	Відповідно до руху коштів на зберіганні згідно Положення № 408 запропонована банками редакція є більш зрозумілою для користувачів Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.

	проводяться суми запасів готівки, що надійшла із запасів готівки Національного банку України, а також із операційної каси банку, який забезпечує її зберігання; <i>За кредитом</i> рахунку проводяться суми запасів готівки, яка відправлена до Національного банку України, а також передана до операційної каси банку, який забезпечує її зберігання”.		<i>За дебетом</i> рахунку проводяться оприбуткування та збільшення суми запасів готівки, що надійшла із запасів готівки Національного банку України, а також із операційної каси банку, який забезпечує її зберігання; <i>За кредитом</i> рахунку проводяться повернення та зменшення суми запасів готівки, яка відправлена до Національного банку України, а також передана до операційної каси банку, який забезпечує її зберігання”.	